

4 Keuring van grassen en groenvoedergewassen

Inleiding

Groenvoedergewassen worden gekeurd in de categorieën prebasiszaad, basiszaad en gecertificeerd zaad. De indeling van een perceel groenvoedergewassen is afhankelijk van:

- de generatie van het gebruikte uitgangsmateriaal
- het resultaat van de voorcontrole
- het resultaat van de veldkeuring

4.1 Aangifte

4.1.1 Tijdstip en wijze

Bij graszaad wordt onderscheid gemaakt tussen de voorlopige en de definitieve aangifte. De voorlopige aangifte moet plaatsvinden binnen 1 maand na uitzaaï door middel van een kopie van de verzendbrief. De teler ontvangt de verzendbrief tegelijk met het uit te zaaien zaaizaad. De definitieve aangifte geschiedt via de contracterende firma op aangifteformulieren, die de teler ter invulling van de firma ontvangt. De uiterste data voor de definitieve aangifte zijn:

Soort	Datum
Meerjarige grassen, overjarig Westerwolds raaigras, stoppelknollen en bladkool	15 maart
Bladkool en stoppelknollen bij najaarsinzaai	15 februari
Éénjarige percelen Westerwolds raaigras	20 mei
Klavers	15 juni
Overige gewassen	15 mei

4.1.2 Perceelsaanduidingen

Bij de ingang van elk perceel moet voor het begin van de veldkeuring een perceelsbordje met daarop het perceelnummer worden geplaatst. Het bordje moet vanaf de weg duidelijk zichtbaar zijn en boven het gewas uitsteken.

4.2 Veldkeuring

4.2.1 Algemeen

Er wordt gekeurd op:

- Rasechtheid
- Raszuiverheid
- Onkruiden/vermengingen die moeilijk uitschoonbaar zijn
- Isolatieafstanden (bij kruisbestuivende gewassen)
- Plantenziekten die met het zaaizaad overgaan
- Scheidingen

Aantal keuringen groenvoedergewassen

De voor keuring aangegeven percelen moeten tenminste het hieronder aangegeven aantal malen zijn beoordeeld:

Soort en categorie	Aantal beoordelingen
Grassen:	
- Prebasiszaad en basiszaad	2x
- Gecertificeerd zaad	1x
Voedergewassen en bieten:	
- Stekmateriaal	1x
- Zaadgewassen	2x
Klavers en lupine	2x
Overige gewassen	1x

a) Prebasis en basiszaad

De **eerste keuring** wordt vroeg in het vegetatieve stadium uitgevoerd, dus voor de halmstrekking. Bij vroeg in het seizoen bloeiende soorten en rassen mogen in het perceel op beperkte schaal aren voorkomen. Bij de eerste keuring wordt met name gelet op:

- habitus, lengte, kleur en vorm van de plant
- te vroeg doorschietende planten
- onkruiden en vermengingen
- isolatieafstanden/scheiding.

Bij de eerste keuring wordt het perceel in een voorlopige categorie geplaatst.

De **tweede keuring** wordt vanaf de bloei uitgevoerd nadat het gewas volledig is uitgeard.

Bij de tweede keuring wordt gelet op:

- lengte, kleur en vorm van de plant
- te vroeg bloeiende planten
- onkruiden en vermengingen
- isolatieafstanden/scheiding.

Het perceel wordt nu in een definitieve categorie geplaatst.

b) Gecertificeerd zaad

Deze categorie wordt in de periode vanaf het moment van doorschieten tot aan de bloei.

Daarbij wordt gelet op:

- de kenmerken habitus, lengte, kleur en vorm van de plant
- te vroeg bloeiende planten
- onkruiden en vermengingen
- isolatieafstanden/scheiding.

Bij de beoordeling op onkruiden en vermengingen wordt vooral gelet op planten waarvan het zaad moeilijk uitschoonbaar is.

4.2.2 Isolatieafstanden

Met uitzondering van veldbeemdgras zijn grassen kruisbestuivers. Wanneer geen gevaar bestaat voor ongewenste kruisbestuiving, is een scheiding tussen de percelen van minimaal 50 cm ter voorkoming van vermenging voldoende.

Om kruisbestuiving te voorkomen gelden de volgend isolatieafstanden:

Gewas	Perceel tot 2 ha	Perceel meer dan 2 ha
Grassen, klavers, lupine:		
- Prebasiszaad en basiszaad	200 m	100 m
- Gecertificeerd zaad	100 m	50 m
Stoppelknollen en mergkool:		
- Prebasiszaad en basiszaad	400 m	400 m
- Gecertificeerd zaad	200 m	200 m
Bladkool:		
- Prebasiszaad en basiszaad	200 m	200 m
- Gecertificeerd zaad	100 m	100 m

Ongewenste kruisbestuiving kan optreden tussen twee verschillende rassen van één soort, maar ook tussen de verschillende raaigrassoorten (Engels, Italiaans en Westerwolds). Bij rassen met een verschillende ploëdie bestaat geen gevaar voor kruisbestuiving. Ongewenste kruisbestuiving en vermenging kan ook ontstaan vanuit begroeide sloot- en walkanten, wegbermen, e.d. Daarom moeten deze vóór de bloeitijd worden gemaaid.

Splitsen van percelen is toegestaan, behalve bij het voorkomen van zaadoverdraagbare ziekten. Een perceel moet zo worden gesplitst dat het een aaneengesloten geheel blijft.

4.2.3 Belending bermen, weiden slootkanten enz.

Bij bermen, weiden, slootkanten, weilanden enz., die binnen de voorgeschreven isolatieafstanden liggen, kunnen zich twee situaties voordoen:

- De bermen, weiden, slootkanten, weilanden enz. bestaan vrijwel volledig uit planten die gevaar opleveren voor kruisbestuiving. In dit geval dan wordt het perceel afgekeurd of gesplitst. Bij CZ wordt daarbij:
  - 3 m buiten beschouwing gelaten bij percelen tot 2 ha
  - 6 m buiten beschouwing gelaten bij percelen > 2 haGemaaide percelen, bermen e.d. worden hierbij buiten beschouwing gelaten, tenzij er meer dan 400 stengels per m² staan die gevaar voor kruisbestuiving opleveren.

- Het aantal planten met gevaar voor kruisbestuiving is beperkt. Het perceel kan worden goedgekeurd indien het aantal planten in de berm, slootkant enz. niet meer is dan:
  - Prebasiszaad: 10 per ha
  - Basiszaad: 1 per are
  - Gecertificeerd zaad:
    - een kwart van de oppervlakte van de berm enz. bij percelen tot 2 ha
    - de helft van de oppervlakte van de berm enz. bij percelen > 2 haGemaaide percelen, bermen e.d. worden hierbij buiten beschouwing gelaten, tenzij er meer dan 400 stengels per m² staan die gevaar voor kruisbestuiving opleveren.

KRUISBESTUIVINGSSCHEMA RAAIGRASSEN

Soort	Engels raaigras	Westerwolds raaigras	Italiaans raaigras	Gekruist raaigras	Engels raaigras	Westerwolds raaigras	Westerwolds raaigras	Italiaans raaigras	Gekruist raaigras
	T	T	T	T	D	D	L	D	D
Engels raaigras	T	+	+	+	+				
Westerwolds raaigras	T	+	+	+	+				
Italiaans raaigras	T	+	+	+	+				
Gekruist raaigras	T	+	+	+	+				
Gekruist raaigras	D					+	+	+	+
Engels raaigras	D					+	+	+	+
Westerwolds raaigras	D					+	+	+	+
Westerwolds raaigras	L					+	+	+	+
Italiaans raaigras	D					+	+	+	+

+ = gevaar voor kruisbestuiving is aanwezig; isolatie afhankelijk van de generatie en de grootte van het perceel.
Soorten die niet met een + zijn gemerkt mogen naast elkaar worden verbouwd mits een scheiding aanwezig is om vermenging te voorkomen.

T = tetraploïd   D = diploïd   L = landras

4.3 Erkenning veldkeuring

Bedrijfskeurmeesters mogen percelen gecertificeerd zaad van zaaizaden zelf keuren. Voorwaarde is dat de NAK de keurmeester heeft erkend voor deze veldkeuring. Bij deze erkende veldkeuring regelt het zaadbedrijf de aangifte, voert de veldwaarnemingen uit en is het verantwoordelijk voor de identificatie van het vervoer. Als controle op de erkende veldkeuring beoordeelt de NAK 5% van de percelen.

De veldwaarnemingen van de erkende keurmeester worden vastgelegd op een document van de zaadfirma. Als een teler het niet eens is met de uitslag van de veldkeuring, kan de NAK een herkeuring uitvoeren. De uitslag van deze herkeuring is doorslaggevend. Voor het vervoer van het geogste zaad stelt de zaadfirma de grijze vervoerlabels ter beschikking.

4.4 Oogst en vervoer

Elke partij wordt geïdentificeerd met vervoerslabels. Bij vervoer van prebasis- en basiszaad in kisten of losgestort wordt de vracht afgedekt met een dekzeil of hoes. De teler moet de geogste partij als volgt identificeren:

- zakken : label aan elke zak
- kisten : label aan elke kist
- containers : label aan elke container; resterende labels met eerste vracht meegeven
- los gestort : labels met de vracht meegeven.

Bij niet bemonsterde partijen wordt ook het S-formulier met de vracht meegegeven.